

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE SOCIOLOGIE

***Discursul statului român în transformarea legislației muncii
din perioada 2003-2011.***

Tranziția postsocialistă a pieței muncii și Codul Muncii

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Irina Culic

Studentă doctorandă:

Oana Onița

Cuprins

Mulțumiri – p. 1

Capitolul 1. Introducere – p. 4

Capitolul 2. Metodologia cercetării – p. 7

Capitolul 3. Cadrul teoretic – p. 15

3.1 Teorii politico-economice – p. 15

3.1.1 Capitalismul din Centrul și Estul Europei – p. 15

3.1.2 Reformele muncii și politici neolibérale în Europa Centrală și de Est – p. 17

3.1.3 Piața muncii în contextul transformărilor postsocialiste din România – p. 20

3.2 Teorii despre stat – p. 25

3.2.1 Abordarea structuralistă și relații de clasă – p. 26

3.2.2 Legislația statului și reproducerea relațiilor de putere – p. 27

Capitolul 4. Analiza empirică a legislației muncii ca instrument în procesul de tranziție postsocialist – p. 29

4.1 Traseul legislativ al Codului Muncii în perioada 2003–2011 – p. 30

4.2 Analiza critică de discurs – p. 33

4.3 Analiza documentelor „Expunere de motive” (EM) – p. 37

4.3.1 Perioada I: începutul tranziției postsocialiste – p. 37

4.3.2 Perioada II: tranziție în stadiu de urgență (2005–2006) – p. 39

4.3.3 Perioada III: ajustare în Uniunea Europeană – p. 41

4.3.4 Perioada IV: criza economică și reforma legislației muncii – p. 43

4.4 Concluzie – p. 45

Capitolul 5. Analiza empirică a dereglementării pieței muncii: flexibilitate, competitivitate – p. 50

5.1 Tranziția postsocialistă în piața muncii: sociologia muncii și relațiile industriale – p. 52

5.1.1 Relațiile industriale în Europa Centrală și de Est – p. 54

5.1.2 Procesul de flexibilizare în Europa – p. 56

5.2 Situația statului în 2011: restructurare, urgență (criză) și stagnare – p. 59

5.3 Nevoile realității sociale din România – p. 64

5.3.1 Contractele pe perioadă determinată pentru creșterea locurilor de muncă și reducerea muncii la negru (flexicuritate) – p. 65

5.3.2 Criteriul de performanță pentru competitivitate și minimizarea relațiilor industriale (flexibilitate) – p. 68

5.4 Concluzie – p. 70

Capitolul 6. Analiza empirică a proceselor de depolitizare a statului în raportul de muncă din anul 2011 – p. 73

6.1 Sistemul legislativ în statul român – p. 74

6.2 Activitățile guvernului și demersul reformei muncii din 2011 – p. 78

6.3 Perspectiva social-politică asupra reformei muncii în 2011 – p. 82

6.4 Statul mediator și efectul de izolare în România – p. 84

6.5 Eșecul postsocialist și moțiunea de cenzură din 2011 – p. 90

6.6 Concluzie – p. 93

Concluziile cercetării – p. 95

Referințe bibliografice – p. 102

Surse online: website-uri oficiale publice – p. 110

Anexe – p. 111

Anexa 1. Documente „Expunere de motive” – p. 111

Anexa 2. Proiecte legislative promulgate între 2003 și 2011 – p. 113

Anexa 3. Comunicate de presă ianuarie–martie 2011 – p. 115

Anexa 4. Articole publicate pe platforma Critic Atac cu referire la Codul Muncii – p. 120

Rezumat

Sfera muncii a devenit una dintre cele mai dinamice și tensionate zone ale intervenției statului în societate. În România post-socialistă, regimul muncii a fost supus unor transformări profunde, însoțite de reforme legislative, reorganizări instituționale și modificări de ordin discursiv care vizează redefinirea relației dintre angajat, angajator și stat. Aceste transformări nu au fost doar de ordin tehnic sau juridic, ci au implicat mobilizarea unor forme specifice de autoritate, legitimitate și viziune asupra organizării sociale.

Reforma Codului Muncii din 2011 a fost, în acest sens, mai mult decât o intervenție legislativă punctuală: ea a reprezentat o reconceptualizare discursivă a raportului dintre stat și muncă, în care s-au pus în joc idei despre reglementarea relațiilor de muncă, diversificarea contractelor de muncă, calificare profesională, performanță, protecție socială, competitivitate și modernitate. Dacă în perioada socialistă statul își asuma deschis rolul de garant al protecției salariaților, după 1989 se conturează treptat o poziționare diferită a statului, care aparent se rezumă la un rol generic de ordin tehnocrat în cadrul negocierilor tripartite dintre sindicate, patronate și guvern. În realitate, așa cum am argumentat în lucrarea de doctorat, statul a reconfigurat raporturile de muncă într-o direcție favorabilă capitalului.

Această cercetare pleacă de la presupunerea că statul joacă un rol activ în instituirea unui ordinii economice și sociale prin reforme legislative care nu sunt doar produse ale presiunilor actorilor sociali naționali și transnaționali, ci și expresii ale unei viziuni hegemonice asupra muncii. Din această perspectivă, reforma Codului Muncii din 2011 ar trebui privită nu doar ca un efect al crizei sau al integrării europene, nici doar ca un răspuns la presiunile divergente ale patronatelor și sindicatelor. În abordarea de față, reforma este analizată ca moment discursiv în care se produce și se legitimează o versiune neoliberală a relațiilor de muncă, în care protecția colectivă este marginalizată, iar responsabilitatea este transferată individului.

Obiectivul general al cercetării a fost acela de a înțelege cum anume statul român, prin intermediul discursului său oficial, a contribuit la modelarea cadrului simbolic și normativ al relațiilor de muncă într-o perioadă marcată de tranziție politică și presiuni economice. Prin această abordare, cercetarea și-a propus să evidențieze mecanismele prin care discursul public formulează problemele sociale, definește actorii legitimi și naturalizează soluțiile, conturând astfel o versiune dominantă a ordinii muncii. Această cercetare este una de tip calitativ, bazată pe analiza discursivă

a unui set de documente oficiale și poziționări critice din spațiul public. Nu îmi propun să formulez concluzii generalizabile pentru întregul câmp al politicilor muncii din România, ci mai degrabă să urmăresc cum a fost formulată discursiv o anumită direcție de reformă, într-un moment istoric și instituțional clar delimitat.

Demersul a fost ghidat de o întrebare centrală legată de modul în care statul român a produs, prin discursul său oficial, în perioada 2003-2011 o versiune legitimă și hegemonică a raportului de muncă. În sprijinul acestei direcții, cercetarea a urmărit mai multe întrebări secundare:

- Ce tip de actor este statul în propriul său discurs și ce funcție își atribuie în procesul de reformă?
- Cum este construit discursiv raportul dintre urgență economică și legitimarea reformei?
- Ce rol joacă temele precum flexibilizarea, europenizarea, trecutul socialist și depolitizarea în reconfigurarea simbolică a muncii în acest discurs?

Cercetarea pune accent pe ideea de imaginație instituțională, prin care statul nu doar că exercită funcții reglementatoare, ci își construiește un rol discursiv specific, în care performanța, eficiența și competitivitatea sunt prezentate ca valori neutre și universale. În această construcție, dimensiunea ideologică este camuflată prin apelul la expertiză, criză și modernizare, ceea ce permite dislocarea formelor de protecție colectivă fără asumarea unui conflict deschis.

Prin combinarea acestor direcții, teza a susținut ideea că statul joacă un rol activ în consolidarea relațiilor capitaliste, nu doar prin legislație, ci prin modul în care construiește discursiv ceea ce este acceptabil sau nu în câmpul muncii, posibil sau nu în structurile sociale în sensul analizei critice de discurs (Fairclough, 2013). A fost evidențiată capacitatea discursului oficial de a impune o versiune dominantă a realității sociale, în care politicile de flexibilizare sunt prezentate drept inevitabile, iar alternativele – fie ele colective, sindicale sau sociale – sunt trecute în plan secund.

Teoretizarea statului în această lucrare s-a bazat pe o lectură a conceptualizărilor oferite de economia politică marxistă și în special de Nicos Poulantzas, pentru care statul nu este doar un instrument al clasei dominante, ci un câmp de luptă în care se cristalizează interese și conflicte de clasă într-o formă aparent neutră și coerentă. Această perspectivă a permis interpretarea acțiunii statului român nu ca simplă adaptare la presiuni externe, ci ca proces de producere activă a unei

ordini sociale neoliberale, prin delegitimarea trecutului socialist, naturalizarea flexibilizării și înlocuirea logicii colective cu una individualizantă.

Această lucrare susține că reforma Codului Muncii din România în 2011 nu a reprezentat un simplu răspuns tehnic la constrângerile economice sau instituționale ale perioadei (post-)criză, ci a fost expresia unui proces discursiv mai amplu prin care statul român și-a reconfigurat rolul în raport cu piața muncii și a contribuit activ la instituirea unei versiuni hegemonice a relațiilor de muncă, aliniată logicii neoliberale. În acest proces, discursul oficial a produs o imagine a statului ca actor neutru și rațional, dar în același timp a delegitimat moștenirile protecționiste asociate regimului socialist, a responsabilizat individul și a construit flexibilitatea ca o soluție inevitabilă la problemele structurale ale muncii. Reformarea legislației muncii a fost astfel articulată nu doar juridic, ci simbolic și ideologic, iar rolul statului a fost transformat discursiv dintr-un garant al echilibrului social într-un administrator al resurselor necesare pentru asigurarea performanței și competitivității, în condițiile unei piețe prezentate ca naturală și auto-reglatoare. Această dinamică, surprinsă prin analiza critică a discursului, evidențiază funcția statului ca agent de producere și consolidare a relațiilor capitaliste, într-un context în care opțiunile alternative au fost excluse din spațiul posibilului politic și discursiv.

În continuare, Capitolul 2 prezintă cadrul metodologic al cercetării, explicând tipul de analiză utilizat, alegerea obiectivelor urmărite și poziționarea cercetătoarei. Capitolul 3 este dedicat fundamentului teoretic, în care sunt prezentate conceptele-cheie utilizate în analiză – ideologia, hegemonia, discursul, europenizarea, flexibilizarea, depolitizarea – și raportarea lor la literatura despre statul postsocialist. Capitolul 4 analizează Expunerile de Motive pentru modificările Codului Muncii din perioada 2003–2011, identificând principalele direcții discursive și justificările publice pentru reformă. Capitolele 5 și 6 aprofundează analiza comunicatelor de presă și a discursurilor guvernamentale din 2011, concentrându-se pe relația dintre urgența economică, redefinirea rolului statului și responsabilizarea individului. În final, Capitolul 7 oferă concluziile generale, sintetizând contribuțiile teoretice și empirice ale cercetării și deschizând posibilitatea formulării unor perspective alternative asupra relației dintre muncă, stat și societate.

În paralele cu argumentele tezei din analizele empirice din Capitolele 4, 5 și 6 am dezvoltat o grila de analiză cu șase categorii discursive. Acestea ilustrează temele recurente care se găsesc și uneori suprapun de-a lungul celor trei capitole menționate. Rezultatele analizei arată cum direcțiile discursive prezente în Expunerile de Motive se încadrează în *aproprierea dialectică*

(dialectical appropriation) tipică țărilor fost socialiste din Europa de Est și Centru (Fairlough, 2013; Preoteasa, 2002), *ignoranței* față de experiența socialistă (Oprea, 2009) și asumarea unei cunoașteri banale a actorilor locali despre piața liberă și contribuie la *politici dezîncastate social* (Pula, 2020; Ban, 2016) prin crearea unui context al urgenței în procesul de reformă a muncii.

Totodată, analiza empirică ilustrează cum statul contribuie activ la dereglementarea pieței muncii prin discursurile politice legat de flexibilitate și competitivitate în piața muncii. Discursul dereglementării sociale din piața muncii se dezvoltă în doi pași. Primul pas este stabilirea publică a urgenței economice și nevoii de restructurare instituțională. Urgența economică este construită prin contractele economice pe care statul român le-a început cu actorii internaționali. Al doilea pas este prezentarea nevoilor sociale apărute post criză și strategia de satisfacție a acestora prin flexibilitate și competitivitate. Restructurarea instituțională conform modelului european ilustrează aplicarea modernizării imitative a țărilor fost socialiste și construirea unui capitalism fără capitaliști (Czarzasty, 2024).

Discursul pro-reformă analizat în comunicatele de presă include strategii explicite de producere a relațiilor capitaliste în piața muncii. Statul se prezintă ca apolitic și protector, susținând o piață fără conflict de clasă, în care siguranța angajatului este garantată dacă acesta performează, iar eventualele abuzuri se rezolvă în instanță. Relația de muncă este prezentată ca un conflict între părți egale, iar rolul statului este redus la garantarea unui cadru juridic funcțional. Criticile formulate de sindicate și de voci din zona academică contestă această reprezentare, subliniind faptul că într-un astfel de cadru, responsabilizarea individului devine un mecanism de transfer al riscului, favorizând în mod structural capitalul – atât la nivel organizațional, cât și la nivel sistemic.

Sociologia are aici un rol important: acela de a oferi instrumente de înțelegere a raportului dintre stat, muncă și capital, dar și de a dezvolta forme de limbaj și analiză care să traverseze barierele instituționale și simbolice dintre actorii din câmpul muncii. Schimbarea socială poate fi gândită și produsă dacă reușim să înțelegem nu doar dinamica relațiilor de muncă, ci și modul în care statul își imaginează propriul rol și îl comunică în spațiul public. În cazul acestei analize, este important de subliniat că reprezentarea reformei ca unică soluție modernizatoare este ea însăși o construcție discursivă. Dincolo de această versiune dominantă – favorabilă capitalului – pot fi imaginate și susținute alternative mai echitabile în configurarea raporturilor de muncă, iar sociologia are un rol esențial în articularea lor.

Referințe bibliografice

- Adolfsson, M., Baranowska-Rataj, A., & Lundmark, A. (2022). Temporary employment, employee representation, and employer-paid training: a comparative analysis. *European Sociological Review*, 38(5), 785-798.
- Althusser, L. (2006). Ideology and ideological state apparatuses (notes towards an investigation). *The anthropology of the state: A reader*, 9(1), 86-98.
- Appelbaum, B. (2019) *The Economists' Hour: False Prophets, Free Markets, and the Fracture of Society*. New York: Little, Brown and Company *citat în Juska, A. (2024)*. Disembedded politics: Discourses on Neoliberal Labor Law reforms in Lithuania (2014–2016). *Journal of Industrial Relations*, 66(3), 434-457.
- Atkinson, J. (1984). Manpower strategies for flexible organisations. *Personnel Management*, 16(8), 28-31.
- Bafoil, F. (2016). The limits of Europeanization in Central Europe: A critical perspective on property rights, banking capital, and industrial relations. In *Labour and social transformation in Central and Eastern Europe* (pp. 37-55). Routledge.
- Ban, C. (2019). Dependent development at a crossroads? Romanian capitalism and its contradictions. *West European Politics*, 42(5), 1041-1068.
- Ban, C. (2016). *Ruling ideas: How global neoliberalism goes local*. Oxford University Press.
- Ban, C. (2014). *Dependență și dezvoltare. Economia politică a capitalismului românesc*. Cluj-Napoca: Tact
- Barbieri, P. (2009). Flexible employment and inequality in Europe. *European Sociological Review*, 25(6), 621-628.
- Beciu, C. (2009). Percepția europeanizării în instituțiile publice: imaginarul „adaptării” la un nou sistem. *Revista Română de Sociologie*, 20.
- Bekker, S. (2011). *Flexicurity: Explaining the development of a European concept* (Doctoral dissertation), Utrecht University.
- Beleva, I. (2017). Labour Market in Bulgaria in Short-Term Perspective: Evaluations and Risks for Its Development. *Economic Studies journal*, (1), 3-40.
- Berber, N., Morley, M. J., Poór, J., Slavić, A., & Gašić, D. (2024). Effects of Institutional and Organizational Factors on the Changing Contours of Industrial Relations in Central and Eastern Europe. *JEEMS Journal of East European Management Studies*, 29(1), 71-101.

Berglund, T., Nielsen, R. A., Reichenberg, O., & Svalund, J. (2023). Temporary contracts, employment trajectories and dualisation: a comparison of Norway and Sweden. *Work, employment and society*, 37(2), 505-524.

Bernaciak, M., & Trif, A. (2023). Multiple strategies but small gains: Trade union revitalization and power resources in Central Eastern Europe after 2008. *European Journal of Industrial Relations*, 29(1), 83-102.

Boc, E. (2011). The revision of the Romanian Constitution: Current issues. *Revista de cercetare și intervenție socială*, (35), 149-170.

Bockman, J. (2020). *Markets in the name of socialism: The left-wing origins of neoliberalism*. Stanford University Press.

Bohle, D. și Greskovits, B. (2007). Neoliberalism, Embedded Neoliberalism and Neocorporatism: Toward Transnational Capitalism in Central-Eastern Europe. *West European Politics* 30(3), 443-466.

Bohle, D., & Greskovits, B. (2012). *Capitalist diversity on Europe's periphery*. Cornell University Press.

Bojincă, M. (2019). Statul de drept în România Postdecembristă. *Analele Universității "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu. Serie Științe Juridice*, (4), 7-16.

Burawoy, M., & Verdery K., eds. 1999. "Introduction." In *Uncertain Transition: Ethnographies of Change in the Postsocialist World*, edited by Michael Burawoy and Katherine Verdery, 1–18.

Burawoy, M. (2005). For public sociology. *American Sociological Review*, 70(1), 4-28.

Buti, L. (2023). *The insurgent core of democracy: Symbol and matter at the limit of the political* (Doctoral dissertation), KU Leuven Lirias repository.

Carnat, T., & Lupasc, A. (2023). The History of Constitutional life in Romania. *Acta Universitatis George Bacovia. Juridica*, 12(2).

Cebotari, S. (2023). Statul de drept–aspirația supremă a regimului democratic. In *Interuniversitaria* (pp. 73-79).

Cernat, L. (2006). *Europeanization, Varieties of Capitalism and Economic Performance in Central and Eastern Europe*. New York: Palgrave Macmillan. *Citat în Mihály, Z (2021) Globalizarea industriei chimice românești: dependență occidentală socialistă și dezindustrializare post-socialistă (1959-2000)*

Chouliaraki, L., & Fairclough, N. (2021). *Discourse in late modernity: Rethinking critical discourse analysis*. Edinburgh University Press.

Costachi, G., & Negru, B. (2024). Separația și colaborarea puterilor–principiu fundamental al statului de drept. *Tribuna Constituțională*, (2), 110-121.

Coutu, M., Dukes, R., & Murray, G. (2023). Labour Law and Industrial Relations: Toward Renewal?. *Relations industrielles/Industrial Relations*, 78(4).

Culic, I. (2006). From Amateur Revolutionaries to Professional Politicians: The Transformation of the Romanian Political Elite, 1990-2004. *International Journal of Sociology*, 36(1), 69–92.

Culic, Irina. 2010. “State of Imagination: Embodiments of Immigration Canada.” *The Sociological Review* 58 (3): 343–360.

Czarzasty, J. (2024). 20 years after. Changing perspectives on industrial relations in Central and Eastern Europe two decades after EU enlargement: from transition to transformation. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 30(1), 15-31.

Delteil, V., & Kirov, V. (2016). Building and reshaping social dialogue in the CEECs: From formal Europeanization to new dependencies in Bulgaria and Romania. In *Labour and Social Transformation in Central and Eastern Europe* (pp. 199-220). Routledge.

Drishti, E., & Kopliku, B. (2024). The Influence of Social Norms on HRM Practices in Albania: Unravelling the Impact of Cultural and Institutional Contexts in a Post-Socialist Market. In *IAI Academic Conference Proceedings* (p. 27).

Dyer, S., Humphries, M., Fitzgibbons, D., & Hurd, F. (2014). *Understanding management critically: A student text*. Sage. *Citat în Watson, T. J. (2017). Sociology, work and industry* (5th ed.). Routledge.

Eyal, G., Szelényi, I., & Townsley, E. R. (2000). *Making capitalism without capitalists: The new ruling elites in Eastern Europe*. Verso. *Citat în Czarzasty (2024),. 20 years after. Changing perspectives on industrial relations in Central and Eastern Europe two decades after EU enlargement: from transition to transformation. Transfer: European Review of Labour and Research*, 30(1), 15-31.

Fairclough, N. (2013). A dialectical–relational approach to critical discourse analysis in social research¹. In *Critical Discourse Analysis* (pp. 230-254). Routledge.

Fairclough, N. (2013). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. Routledge.

Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.

Fleming, P., & Spicer, A. (2014). Power in Management and Organization Science. *The Academy of Management Annals*, 8(1), 237–298. *Citat în Watson, T. (2017). Sociology, Work and Organisation*. Routledge.

Gallas, A. (2017). Revisiting conjunctural marxism: Althusser and Poulantzas on the state. *Rethinking marxism*, 29(2), 256-280.

Geppert M., Williams K., Wortmann M., et al. (2014) Industrial relations in European hypermarkets: Home and host country influences. *European Journal of Industrial Relations* 20(3): 255–271. *Citat în Czarzasty. (2024). 20 years after. Changing perspectives on industrial relations in Central and Eastern Europe two decades after EU enlargement: from transition to transformation. Transfer: European Review of Labour and Research*, 30(1), 15-31.

Gîlcă, C. (2012) Noi teorii în dreptul muncii I-IV. [Online]. Available at: <https://www.juridice.ro/185556/noi-teorii-in-dreptul-muncii-iv.html> *Citat în Vallasek, M. (2022). Romania: Development of Labor Law Under the Banner of Flexibility.*

Godard, J. (2014). “The psychologisation of employment relations”, *Human Resource Management Journal* 24(1): 1-18. *citat în Coutu, M., Dukes, R., & Murray, G. (2023). Labour Law and Industrial Relations: Toward Renewal?. Relations industrielles/Industrial Relations*, 78(4).

Guest, D. E. (1987). Human resource management and industrial relations [1]. *Journal of Management Studies*, 24(5), 503-521.

Guga, Ș. (2016). *Munca atipică în România de la izbucnirea crizei: O perspectivă de ansamblu*. București: Next Publishing.

Günay, O. (2024). Interest Groups and EU-Turkey Relations: A Critical Discourse Analysis of Labor Unions and Employers’ Associations. *Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 18-31.

Györffy, D. (2022). The middle-income trap in Central and Eastern Europe in the 2010s: institutions and divergent growth models. *Comparative European Politics*, 20(1), 90-113.

Hall P.A. și Soskice D., (2001) *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage*. Oxford și New York: Oxford University Press

Holdren, N., & Tucker, E. (2020). Marxist theories of Law past and present: A meditation occasioned by the 25th anniversary of Law, labor, and ideology. *Law & social inquiry*, 45(4), 1142-1169.

Hunek, I. & Geary, J (2016). Institutional transition, power relations and the development of employment practices in multinational companies operating in Central and Eastern Europe. In *Labour and Social Transformation in Central and Eastern Europe* (pp. 74-90). Routledge.

Deleanu, I. *Instituții și proceduri constituționale în dreptul român și dreptul comparat*, Editura C. H. Beck, București, 2006

Ionescu, S. (2008). Justiția și marile doctrine privind statul de drept. În: *St. de drept românesc*, 1-2.

Jessop, B. (2004). Critical semiotic analysis and cultural political economy. *Critical discourse studies*, 1(2), 159-174.

Jessop, B. (2021). Poulantzas' changing views on law and the state. In *Research Handbook on Law and Marxism* (pp. 156-172). Edward Elgar Publishing.

Juska, A., & Woolfson, C. (2017). The moral discourses of 'post-crisis' neoliberalism: a case study of Lithuania's Labour Code reform. *Critical Discourse Studies*, 14(2), 132-149.

Juska, A. (2024). Disembedded politics: Discourses on Neoliberal Labor Law reforms in Lithuania (2014–2016). *Journal of Industrial Relations*, 66(3), 434-457.

Khachaturian, R. (2021). The state as social relation: Poulantzas on materiality and political strategy. In *Research Handbook on Law and Marxism* (pp. 173-188). Edward Elgar Publishing.

Kirov, V. N. (2021). Flexibility and insecurity: Sociological analysis of work and employment in Bulgaria 1989–2019 (Doctor of Science dissertation). Bulgarian Academy of Sciences, Sofia.

Larsen, T. P., & Ilsøe, A. (2024). Workers with few hours – who secures their social rights? – The role of social dialogue and collective bargaining. *European Journal of Industrial Relations*, 30(4), 349-361.

Mihály, Z. (2021). Globalizarea industriei chimice românești: Dependență occidentală socialistă și dezindustrializare post-socialistă (1959–2000). Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Morley, M., Poór, J., Heraty, N., Alas, R., & Pocztowski, A. (2016). Developments in human resource management in Central and Eastern Europe in comparative perspective. In *International Human Resource Management* (pp. 73-99). Routledge.

Morozan, N. (2024). Statul de drept: concept, trăsături, exigențe. *Tribuna Constituțională*, (2), 94-109.

Neil, M. & Hess, M., (2010), *The Geographies of Production*, în Trevor J. Barnes, Jamie Peck, Eric Sheppard (coord.) *The Wiley-Blackwell Companion to Economic Geography*. pp 157-169. Malden and Oxford: Blackwell Publishing.

Nolke, A & Vliegenthart, A (2009), Enlarging the varieties of capitalism: The Emergence of Dependent Market Economies in East Central Europe, *World politics* 61.04 (2009): 670-702.

Oprea, M. (2013). Development discourse in Romania: From socialism to EU membership. In *Development Policies of Central and Eastern European States* (pp. 66-82). Routledge.

Oprea, M. (2009). Development discourse in Romania: From socialism to EU membership (Doctoral dissertation, Università di Bologna).

- Poór, J., Engle, A. D., Kovacs, I. E., Morley, M. J., Kerekes, K., Slavic, A., ... & Abdrazakova, A. (2020). Multinationals and the evolving contours of their human management practices in Central and Eastern Europe and the former Soviet Union. *Employee Relations: The International Journal*, 42(3), 582-608.
- Pop, L. (2013). The Decoupling of Social Policy Reforms in Romania. *Social Policy & Administration*, 47(2), 161–181.
- Popescu, S. (1998) Statul de drept în dezbaterile contemporane, Editura Academiei, București, 1998
- Polanyi, K. (2001 [1944]). *The Great Transformation: The political and economic origins of our time*. Beacon Press.
- Poulantzas, N. (1976). The capitalist state: A reply to Miliband and Laclau. *New Left Review*, 95(1), 63-83.
- Poulantzas, N. (2020). *The Poulantzas reader: Marxism, law, and the state*. Verso Books.
- Predescu, I. & Safta, M. (2009). Principiul securității juridice, fundament al statului de drept repere jurisprudențiale. *Buletinul Curții Constituționale*, (1).
- Preoteasa, I. (2002). Intellectuals and the public sphere in post-communist Romania: a discourse analytical perspective. *Discourse & Society*, 13(2), 269-292.
- Pula B. (2020) Disembedded politics: Neoliberal reform and labour market institutions in Central and Eastern Europe. *Government and Opposition* 55(4): 557–577.
- Rahim, T. (2023). Poulantzas's paradigm: Reconceptualizing power and class in the capitalist state. *Gomal University Journal of Research*, 39(3), 277–293
- Sinzheimer, H. (1927). *Grundzüge des Arbeitsrechts*, 2 edition, Jena: Verlag von Jacob Fisher citat în Coutu, M., Dukes, R., & Murray, G. (2023). *Labour Law and Industrial Relations: Toward Renewal?*. *Relations industrielles/Industrial Relations*, 78(4).
- Smochină, A. (2024). Recenzie științifică asupra monografiei „Fundamentul științific al statului de drept”. *Tribuna Constituțională*, (1), 99-104.
- Slobodian Q. (2018) *Globalists. The End of Empire and the Birth of Neoliberalism*. Cambridge, MA: Harvard University Press. citat în Juska, A. (2024). Disembedded politics: Discourses on Neoliberal Labor Law reforms in Lithuania (2014–2016). *Journal of Industrial Relations*, 66(3), 434-457.
- Solonean, D. (2023). The Romanian education reform of 1995: ideological drifts and governance in the wake of the World Bank restructuring. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 1-17.

Pop, T. (1992) „Rolul practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție în consolidarea statului de drept”, în *Revista Studii de drept românesc*, nr. 1/1992

Țop, D. (2018) *Tratat de dreptul muncii*. București: Mustang. Citat în Vallasek, M. (2022). Romania: Development of labor law under the banner of flexibility. In K. S. Larsen (Ed.), *Flexibility and insecurity in European labor markets* (pp. xx–xx). Palgrave Macmillan.

Trif, A. (2008). Opportunities and challenges of EU accession: Industrial relations in Romania. *European Journal of Industrial Relations*, 14(4), 461-478.

Trif, A., Paolucci, V., Kahancová, M., & Koukiadaki, A. (2023). Power resources and successful trade union actions that address precarity in adverse contexts: The case of Central and Eastern Europe. *Human Relations*, 76(1), 144-167.

Vallasek, M. (2022). Romania: Development of Labor Law Under the Banner of Flexibility.

Waeger, D. A. Weber K. (2017) Institutional complexity and Organizational Change: An Open Polity Perspective, *Academy of Management review* Citat în Watson, T (2017) *Sociology, Work and Organisation*. Routledge.

Watson, T. (2017). *Sociology, Work and Organisation*. Routledge.

Surse online: website-uri oficiale publice

Site-ul Guvernul României <http://arhiva.gov.ro/>

Site-ul Camera Deputaților <https://www.cdep.ro/>

Site-ul Info.gov.ro <https://info.gov.ro/>

Ghidul InfoGOV <https://info.gov.ro/wp-content/uploads/2019/09/Ghid-InfoGov.pdf>

Lista prim-miniștri guvernul României http://arhiva.gov.ro/istoric-prim-mini-and-351-tri_c36l1p1.html

Consiliul Științific al Universității Babeș-Bolyai. *Inteligența artificială în scrierea academică: Punct de vedere* <https://ubbcluj.ro/ro/infoubb/comunicate/consiliul-stiintific-ubb-despre-inteligenta-artificiala-in-scrierea-academica>